

JEAN LAROYE EEN, OOSTENDS SPORTFENOMEEN (deel 1)

door **Michel CAPON**

Op dinsdag 25 mei 2010 om 8 uur 's morgens is de bekende Oostendse sportfiguur Jean LAROYE op 86-jarige leeftijd thuis in zijn appartement op de Albert I Promenade, met zicht op zee, definitief van hier heengegaan.

Hierna willen even terugblikken op deze Oostendse all-round sportman.

Toen Jean LAROYE op 23 december 1923 geboren werd, woonden zijn ouders Paul LAROYE (°Oostende 1899) – Fernanda CORNU (°Oostende 1898) in de Kapellestraat 56, Oostende. Ze waren uitbaters van de winkel “Au Moulin-’t Molentje”. De grootvader van Jean langs moederskant, Oscar CORNU (°Oostende 1866), had er de handelszaak gestart.

KUNSTSCHILDER OSCAR VICTOR CORNU

In “Le Nouvel Annuaire STRACKÉ” van 1902 (1) staat er voor het eerst vermeld dat Oscar CORNU, gehuwd met Sylvia DEBEDTS (°Snaaskerke 1863), op het adres Kapellestraat 56 er een zaak van allerlei textielwaren uitbaatten. Voor de jaren 1902 tot 1932 staat er o.a. vermeld: “un magasin de mercerie-bonneterie-laines-chemiserie”

In die jaren was de Kapellestraat de drukste straat van Oostende. Nadien werd ze een aaneenschakeling van winkels en grootwarenhuizen. Aan de voorgevel prijkte een molentje als uithangbord.

Naast handelaar was Oscar CORNU ook kunstschilder. De Oostendse kunstenaar-architect Antoine SCHYRGENS omschreef Oscar CORNU als volgt (2):

“Le peintre Oscar CORNU partageait son temps entre les deux pôles opposés: Ostende l’été, Menton l’hiver. Son atelier était installé à l’étage supérieur de son magasin “Au Moulin”, rue de la Chapelle, dont il s’occupait de loin, car les dernières années de sa vie furent consacrées entièrement à sa peinture.

CORNU, qui connaissait plus d’un métier, avait d’ailleurs fabriqué un modèle réduit de moulin en bois qui servait d’enseigne extérieure à sa mercerie et attirait les regards des passants. Son atelier, vaste et bien éclairé, dominait les toits d’Ostende, qui inspirèrent jadis ENSOR, d’où l’on découvrait la vieille tour massive de briques rouges, si humble et austère, à côté de l’Eglise St. Pierre et Paul, richement construite de pierres bleues ajourées et qui se confondaient dans le même paysage. Cette tour est connue sous le nom de “Peperbus” par les vieux Ostendais; ce qui signifie “le Poivrier”, dont elle a plus ou moins la forme....

Cornu était un technicien de la peinture, qu’il pratiquait en solitaire, en modeste. Il a laissé une œuvre abondante et je serais bien étonné que son nom ne surgisse pas un jour au palmarès de la peinture Ostendaise”.

In 1908 werd CORNU lid van de Cercle Artistique d’Ostende, die in de atelier van Jan DE CLERCK in de Edith Cavellstraat werd gesticht. (3)

Op zaterdag 22 september 1917 kwam tussen 7 en 8 uur 's voormiddags werd bij de beschieting door Engelse oorlogsschepen het achtergebouw van het magazijn "Au Moulin - 't Molentje", door een ontplofte obus vernield. Uitbater-eigenaar Oscar CORNU aanschouwt de ravage.

ELLEBOUDT en LEFEVRE vermelden in "Oostende onder de Duitse bezetting 1914-1918" op blz. 343 o.a. het volgende "Op de stad werden een veertigtal schoten afgevuurd. Daar de schepen met obussen schoten van het zwaarste kaliber, 380 mm., was de davering zo groot dat er ruiten uitsprongen in de SS. Pieter en Pauluskerk en verscheidene mensen de kerk verlieten".

(Met dank aan Roger Timmermans).

HANDELAAR EN SPORTMAN PAUL LAROYE

Paul LAROYE volgde zijn vader Oscar in de handelszaak op. Daarnaast was Paul gans zijn leven door een sportieve bij geweest. Vóór W.O. II was hij liefhebber-wielrenner, aangesloten bij de "Velo

Club De Zeemeeuw Oostende”, geweest. Dit was een categorie waarbij geen geldprijzen maar enkel eventueel natura prijzen werden gedistribueerd.

Samen met zijn broers Robert en John had hij mede aan de wieg gestaan van de “Hockey Club Ostendais” (4), voorloper van de nadien in 1935 gestichte “Eclair Hockey Club.. De leden waren afkomstig uit de elitaire Oostendse burgerij. Daarnaast was hij een uitstekend zwemmer. Die Paul LAROYE speelde ook een rol bij de stichting van de prestigieuze Oostendse watersportverenigingen “Ostend Swimming Club” en “North Sea Yacht Club” (5). Van een sportfamilie gesproken!

START WIELRENNEN JEAN LAROYE

Jean had de sportmicrobe van zijn vader overgeërfd. Toen de Duitsers in grote getallen de kust bezochten, was hij 17 jaar en dat bracht wel enige verandering in het leven van de Laroye's. Jean trok er vaker per fiets met zijn vader Paul op uit naar de buiten, om bij de boeren in het Veurnese etensvoorraad op te doen. Het werden ritten tegen de tijd om de boter ongesmolten thuis te brengen en om aan de controle van de bezetters te ontsnappen. Jean voelde meteen dat hij een goede ‘zit’ had, met macht en uithouding te koop. Hij waagde in het jaar 1941 een eerste beginnelingenkoers te Jabbeke en werd direct reeds derde.

In zijn eerste wieljaar 1941 behaalde Jean 8 zeges. Daarbij behaalde hij in het Belgisch kampioenschap te HANNUIT een opmerkelijke uitslag tussen nadien zeer bekend geworden wielervedetten: (6)

1. Marcel RYCKAERT (7).
2. Rik VAN STEENBERGEN (8)
3. Louis SAEN (9).
4. Jean LAROYE.

VLAAMSE WIELER UNIE (V.W.U.) (10)

Tijdens de W.O. II werd de L.V.B. (“Ligue Vélocipédique Belge”) voor de eerste maal in haar geschiedenis gefederaliseerd. Toen werd de diepewortelde Vlaamse wielerkwestie, een problematiek waarbij de Vlamingen zich al ruim een halve eeuw miskend voelden door het Brussels-Belgisch establishment, in de oorlogscontext opgelost. Twee partijen stonden lijnrecht tegenover elkaar: enerzijds de Belgische unitaristen die pro de nationale sportbonden waren en anderzijds de Vlaamse federalisten die de eigen Vlaamse sportfederaties verdedigden.

Na vele voostellen en vergaderingen kwamen de onderhandelingen één maand voor de aanvang van het nieuwe wielerseizoen in een stroomversnelling. Op 18 februari 1942 werd de federalisering van de L.V.B. een feit. De Belgische sportbond bleef voortaan als koepelstructuur van de Vlaamse en de Waalse vleugel bestaan. Daarbij waren de “Vlaamse Wielervereniging” (V.W.U.) en de “Union Cycliste Wallonne” (U.C.W.) quasi autonome afdelingen.

De V.W.U. stond verder in voor het inrichten van het kampioenschap van Vlaanderen. Uiteraard bleven de Belgische kampioenschappen bestaan. In 1944 werden er echter in geen enkele categorie Nationale Belgische kampioenschappen georganiseerd.

JAAR 1942

In dat jaar werden, ingevolge de oprichting van de “Vlaamse Wielervereniging”, de nieuwelingen afgeschaft en werden ze ingeschreven bij de juniors. Het weekblad De Zeewacht (11)

commentarieerde hierover: “Natuurlijk heeft Jean tussen Desimpelaere’s en andere Ryckaert’s - toendertijd junior – niet veel te vertellen, maar dat belet niet dat hij twee overwinningen zal boeken en zich 19 maal tussen de 5 eersten zal plaatsen”.

DUITSE DIENSTVERPLICHTING

Bij verordening van 6 oktober 1942 voerde “Generalbevollmächtigter für den Arbeitseinsatz” Fritz SAUCKEL, de Dienstverplichting in . Het Oostfront leed immers aanzienlijke verliezen en de vrijwillige arbeiders richting Duitsland waren niet talrijk. Alle mannen van 18 tot 50 jaar en alle vrouwen van 21 tot 35 jaar konden een oproepingsbevel verwachten om te worden tewerkgesteld in Duitsland. (12) Er werd een aanvang gemaakt met de opsporing van werkonwilligen. Het “Comité van de secretarissen-generaal” weigerde hierbij zijn hulp te verlenen, doch de Duitse bezetter mocht rekenen op de medewerking van het Rijksarbeidsamt onder de leiding van HENDRIKS (13).

OORLOGSE KLOPJACHTEN

Het gebeurde wel eens dat de Duitsers aan de aankomstlijn hun opwachting maakten om jonge Vlaamse werkkrachten te onderscheppen. Bij het zien van de gelaarsde macht reed de Oostendenaar als een weerlicht onder het spandoeke door naar de ontsnappingsroute (14). Over de klopjacht naar de werkweigeraars kan er veel geschreven worden. Eénmaal dacht Jean de deportatie nabij. Het gebeurde 14 november 1943 (15) in het sportpaleis te Brussel ter gelegenheid van het Europees bokskampioenschap zwaargewichten tussen Oostendenaar Karel SYS en de Zweed Olle TANDBERG (16). SYS won de kamp over ronden met de punten en werd aldus kampioen van Europa (17). LAROYE trainde bij VAN HAEVERBEKE regelmatig met SYS en had met zijn 1,88 meter een ideaal competitiegewicht van 76 kg (18). Alhoewel zeer groot van gestalte werd Jean in Wallonië gekleurd als “le petit flamand” (19)

Jean ging dus te Brussel de Oostendse super bekijken, maar werd zoals zoveel anderen verrast door een Duitse razzia. LAROYE kon nog ontkomen door in een verlaten rennerscabine te duikelen. Snel wierp hij een oude versleten deken, die zich in de cabine bevond, over zijn ganse lichaam en ging plat op de grond liggen. Een ganse nacht bibberde hij de angst uit het lijf maar werd niet ontdekt. 's Anderendaags 's morgens bij het schichtig verlaten van de rennerscabine stelde de jonge

Oostendenaar vast dat er zich resterende papieren bevonden met de namen Romain en Sylveer MAES erop.

En inderdaad Romain en Sylveer MAES hadden 13 dagen voordien – hetzij 1 november 1943 – deelgenomen aan een wielerveeting met de discipline ploegkoers over 100 km. De uitslag ervan luidde als volgt (20):

1. Ernest THYSSENS - Prosper DEPREDOMME in 2 uur, 1 min, 5 sec. (record).
2. Omer DE BRUYCKER - Albert RUYANDT 5 cm..

= op 1 ronde:

3. Gustave DANNEELS - Albert BILLIET
4. Romain MAES – Sylveer MAES
5. Achiel BRUNEEL – KAMIEL DEKUYSSCHER

= op 2 ronden:

6. Karel KAERS – Rik VAN STEENBERGEN.

Ook thuis heeft Jean af en toe het bezoek van ijverig zoekende Duitsers gekregen. Ze klopten 's nachts onverwacht aan de voordeur van de winkel aan. Jeans vader PAUL treuzelde met het openen van een rolluik uit veiligheidsredenen om te zien wie het was. Waardoor Jean de gelegenheid nam zijn slaapbed netjes op te maken en met de noorderzon naar de zolder van grootvader-schilder OSCAR te verdwijnen.

De woning ernaast, nr. 58, had vroeger één geheel uitgemaakt. De beide zolders waren toen verbonden met een valluik. Jean verdween vliegensvlug door die valluik naar de naaste geburen en sloot het luik langs de andere kant feilloos dicht. Hij legde zich daar, maar met een zekere angst, opnieuw te slaap in het klaarstaande reservebed. Regelmatig werd op de thuiszolder ook een chemisch product, gekocht bij de drogist “Den Olifant” in de Kerkstraat, rondgestrooid die de mensengeur moest laten verdwijnen. Dit voor het geval de Duitsers met een speurhond zouden opduiken (21).

PRESTATIES 1943

Als junior boekt hij 3 zeges, waarvan één in het Brussels sportpaleis. Het plaatselijke weekblad De Zeewacht van 11 januari 1946 omschreef zijn wielerverrichtingen als volgt: “In een ongeluksjaar. Hij kende niet min dan 24 bandbreuken”. Daarnaast werd hij 7 maal tweede.

KAMPIOEN VAN VLAANDEREN 1944

Voor het jaar 1944 boekte Jean 13 zeges op 35 deelnemende koersen, waaronder het “Kampioenschap van Vlaanderen” ingericht door de “Vlaamse Wielerveening”. In 1944 werd er in geen enkele categorie nationale Belgische kampioenschappen georganiseerd. Vandaar dat de overwinning van Jean LAROYE in het “Kampioenschap van Vlaanderen” van 1944 te Rumbek, met de titel “Kampioen van Vlaanderen”, aanzien kan worden als een zege van zijnde de beste junior op dat moment.

Hoe en wat dan ook: Jean werd in dat jaar een gevreesde renner. Het bleek dat de kustzoon over een vlijmscherpe spurt beschikte, waarbij hij bij iedere aankomst te duchten was. De meet werkte op LAROYE in als een rode lap op een stier en steeds meer gooide hij zijn voorwiel als eerste over de meet. Het Handelsblad der Kust omschreef het als volgt: “1944 zou een waar triomfjaar worden. Niet minder dan 13 zegeprealen bracht de jongen naar huis.... Op zeker ogenblik was hij de schrik zijner tegenstrevers en was het een loffelijke gewoonte geweest hem met de regelmaat van een uurwerk tusschen de vijf eersten te vinden” (22).

1944: Jean LAROYE kampioen van Vlaanderen Junioren te Rumbeke.
 Rechts van Jean: Nestor VERSTRAETE
 Links: Odo INGHELBRECHT (met stuijfbri) en renner Albert PAUWELS
 (Oostende)

DE GENTLEMAN-RIJDER

Onder de titel “De Gentleman-rijder” poneerde de verslaggever van “Het Handelsblad der Kust” voor 16 december 1944: “De Oostendenaar verdient volkomen deze titel. Slank en sierlijk gebouwd, heeft hij niet alleen bewezen over een koppel stalen kuiten te beschikken, maar tevens een kop op de schouders te hebben waaruit twee klare kijkers stralen. Jan LAROYE betwist een koers én met de kop én met de beenen. Daarom dat hij tijdens het voorbije seizoen zulke heerlijke resultaten verwierf, die algemeen laat vermoeden dat wij nog meer van hem zullen te hooren krijgen.”

VERWIJZINGEN

- (1) Opzoeking V.V.F.: Roger TIMMERMANS 6/5/2008.
- (2) Le monde inconnu des artistes (1957), blz. 156-157. Met dank aan Roger Timmermans.
- (3) HOSTYN Norbert: Vergeten Oostendse Kunstschilders, blz. 90, in De Plate; nr. 5-8, mei-aug 1980. Met dank aan R. Timmermans.
- (4) Mededeling Jean LAROYE 12/03/2007.
- (5) HELSMOORTEEL Willy, De Zeewacht 29/6/1979.
- (6) Z.W. (De Zeewacht) 11/1/1946 + archief Jean Laroye.
- (7) Marcel RYCKAERT (°1924 +2001): Eveneens kampioen van België bij de junioren in 1943. Datzelfde jaar werd hij tevens kampioen bij de Onafhankelijken. Prof van 1944-1960.
- (8) Rik VAN STEENBERGEN (°1924 +2003): 1.86, 83 kg. Prof van 1943-1966. Kampioen van België 1943-1945-1954. Wereldkampioen: 1949-1956-1957.
- (9) Louis SAEN (°1924 +1995): Prof. 1944-1949.

- (10) GELDHOF Patrick & VANYSACKER Dries, En de broodrenner hij fietste verder, (Leuven 2005), blz. 49+61+63. Zie ook De Plate, nov. 2006, blz. 304.
- (11) Z.W. 6/7/1945.
- (12) Zie V.C. De Zeemeeuw Oostende – deel 14 De Plate nov. 2006, blz. 305. (bon: ibid. (10) blz. 149).
- (13) Theo LUYKX, Politieke Geschiedenis van België dl 1, 1789-1944, (1978), blz. 398.
- (14) Michel CAPON , Velo Club De Zeemeeuw Oostende, deel 14, De Plate 2006 blz. 305.
- (15) Mededeling Dirk BEIRENS 17/2/2010.
- (16) = Willy HELSMOORTELE, Z.W. 29/6/1979.
= Mondelinge mededeling Jean LAROYE 12/3/2007.
- (17) Frans COOPMAN, Karel SYS, De Plate 2004, blz. 94.
- (18) ibidem §16).
- (19) Mededeling Jean LAROYE 12/3/2007.
- (20) Paul BEVING & Albert VANLAETHEM, Le cyclisme, 6me supplement 1941-42-43, blz. 98.
- (21) ibidem (19).
- (22) Het Handelsblad der Kust 16/12/1944.

LIDGELD 2011

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 2011 vastgesteld als volgt:

Aangesloten lid	€ 12
Steunend lid	€ 16
Beschermend lid: vanaf	€ 25

Enkel zij die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 29 november) vinden hierbij een stortingsbulletin.

Simone MAES
Penningmeester